

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKÝCH KOMUNÍT

PhDr. Magdaléna Kmecová

Hráme sa so slovami I

Vydavateľ:	Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava
Autor UZ:	PhDr. Magdaléna Kmecová
Kontakt na autora UZ:	Spojená škola, Matice slovenskej 11, 080 01Prešov,
Názov:	Hráme sa so slovami I
Rok vytvorenia:	2014
Oponentský posudok vypracoval:	Mgr. Bibiána Krajníková
ISBN 978-80-565-0896-1	

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunit. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

Úvod

Október:	1. Čo viem o sebe
	2. Starí rodičia
	3. Jeseň
	4. Ovocné hody
November:	5. Obrázky a slová
	6. Rozprávko
	7. Domčeky
	8. Čo komu chutí
December:	9. Maľovaný príbeh
	10. Čo patrí k zime
	11. Vianoce
Január:	12. Zimná rozprávka
	13. Zvuky okolo nás
	14. Pestré želania
	15. Srnka a iné lesné zvieratká

Zoznam bibliografických odkazov

Zoznam príloh

ÚVOD

Hráme sa so slovami I je názov záujmového útvaru zameraného na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti. Je určený pre žiakov 2. - 4. ročníka ZŠ a 3. - 5. ročníka ŠZŠ v rozsahu 60 hodín.

Tento záujmový útvar obsahuje súbor úloh, v ktorých žiaci čítajú, skladajú a opisujú slová a vety doplnené a spestrené obrázkami. Prostredníctvom rozprávania, počúvania a čítania úryvkov príbehov a riekaniek sa žiaci učia rozlišovať čo je dobré a čo zlé, vyjadrujú svoje myšlienky a názory. Pri týchto činnostiach si žiaci upevňujú svoje čitateľské schopnosti. Učia sa hravou formou dopĺňať si vedomosti a obohacovať slovnú zásobu, a to aj v čase mimo vyučovania.

Cieľom činností jednotlivých stretnutí je pestovať vzťah k čítaniu a k literatúre a tiež hravou formou si obohacovať slovnú zásobu.

Každé stretnutie má svoj názov, ktorý súvisí s obsahom úloh a hier prispôsobených jednotlivým ročným obdobiam, významným dňom a záujmom. Úlohy v tomto učebnom zdroji tvoria základ činnosti. V úvode vyučujúci oboznámi žiakov jednak s obsahom stretnutia a tiež rozprávaním sa žiaci získajú podrobnosti a údaje potrebné pri vypracovaní jednotlivých úloh. K jednotlivým témam žiaci vyjadrujú svoje dojmy, pocity a názory. Vyučujúci spolu so žiakmi čítajú vybrané úryvky príbehov a riekaniek, na základe ktorých doplnia v úlohách potrebné údaje.

V závere každého stretnutia sa žiaci hrajú hry inšpirované písmenami a slovami, napr. pexeso, puzzle, skladačky a stavebnice.

Žiaci majú stále k dispozícii detskú literatúru známych a obľúbených autorov a tiež detské časopisy, ktorých prezeraním a čítaním si vyplňajú čas medzi jednotlivými činnosťami.

1. Čo viem o sebe

Žiaci sa navzájom predstavujú, rozprávajú všetko, čo o sebe vedia - svoje meno, vek, bydlisko, svoju rodinu. Vyučujúci ich usmerňuje otázkami. Na základe rozprávania žiaci dostanú úlohu:

Vyber si postavu /chlapec, dievča/, farbi ju a do okienka napíš svoje meno.

Moje priezvisko je

Mámrokov.

Som žiakom/žiačkouročníka.

Bývam v /Napíš mesto alebo dedinu, v ktorej bývaš./

Bývam v /Napíš, či bývaš v byte alebo v dome./

Moji rodičia sa volajú /Napíš meno mamy a meno otca./

Moji súrodenci sa volajú

/Napíš mená svojich sestier a bratov./

2. Starí rodičia

Žiaci rozprávajú s vyučujúcim o starých ľuďoch, o tom, ako sa majú správať k starším. Každý zo žiakov porozpráva o svojich starých rodičoch – ako im pomáha. Vyučujúci prečíta deťom poučný príbeh z prílohy A. Po prečítaní sa rozprávajú o danom príbehu pomocou otázok a vymýšľajú spolu názov, ktorý sa k nemu najviac hodí:

Napiš názov príbehu

Odpovedaj na otázky:

Aký bol tento príbeh - smutný alebo veselý?

Kto bol hrdinom tohto príbehu a prečo?

Páčilo sa vám správanie syna a jeho ženy k starčekovi?

Ak nie, povedzte prečo?

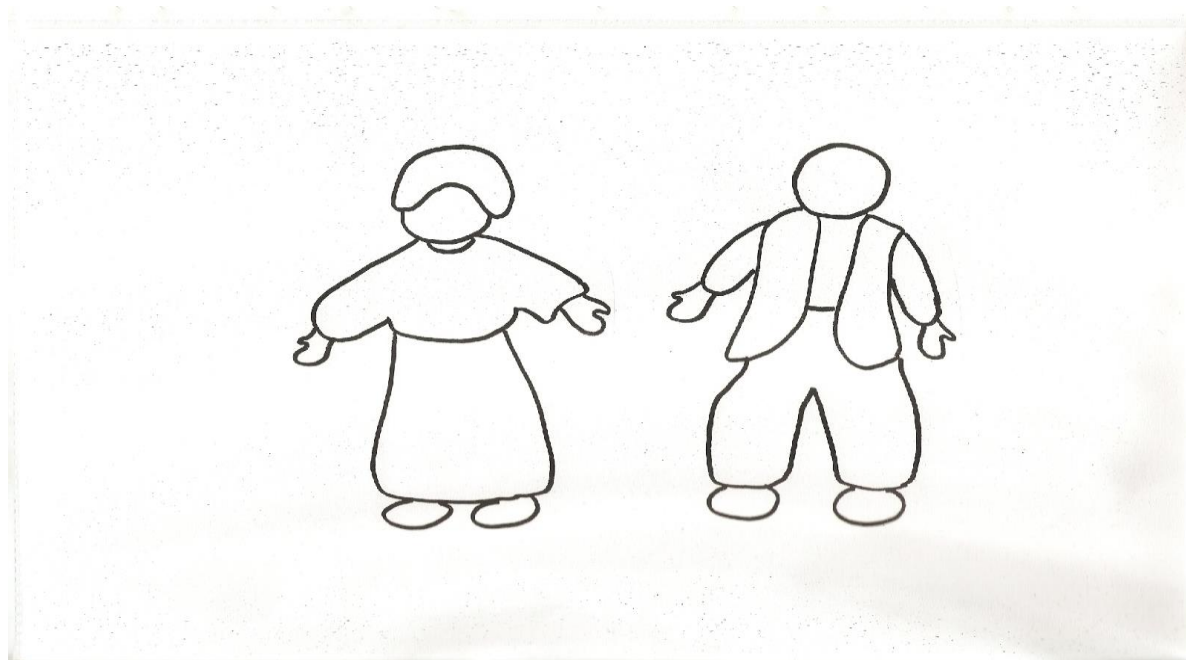
Čo má podľa vás väčšiu hodnotu – úcta a láska alebo majetok/napr. porcelán/?

Vyber z uvedených slov/vlastností tie, ktoré sa najviac hodia k tvojej babke/dedkovi:

starostlivá/ý, usilovná/ý, prísna/prísny, chorá/chorý, veselá/veselý, nudná/nudný, láskavá/láskavý, atď. Vyber si, o kom chceš písať, môžeš dopísať aj iné vlastnosti, potom dokreslí a vyfarbí obrázok.

Moja babka/ Môj dedko je

.....

3. Jeseň

Rozprávajte o jeseni pomocou otázok a obrázkov. Nasleduje úloha na doplnenie – dopísanie správnych slov:

Pozri sa na obidva obrázky, vyber a napíš nad obrázok pomenovanie, ktoré ho najviac vystihuje: **most, cesta, stromy, potok...**

Prečítaj si nasledujúce vety a vyškrtni tie, ktoré sa k obrázkom nehodia:

Lístie na stromoch je pekne sfarbené. Na ceste je jeden žltý pruh. Slniečko krásne svieti. V rieke sa odrážajú stromy.

Vymaľuj si nasledujúci obrázok:

OmalovankyZadarmo.sk

4. Ovocné hody

Rozprávanie o ovoci – aké poznáme, aké ovocie rastie u nás, ktoré sa dováža. Každý zo žiakov porozpráva, aké ovocie má rád a prečo je dôležité jesť veľa ovocia. Žiaci prečítajú niekoľko veršikov o jablčku, majú zistiť, čo v nich chýba a dopísať slová, ktoré sa rýmujú:

K uvedeným veršom básničiek dopíš chýbajúce slová, tak aby sa rýmovali s predchádzajúcim slovom: /Nájdeš ich pod textom./

Ja som malé jablčko,

a aj chutím

Deti ma tak rady majú,

piesne o mne si

Dajte si ma každý deň,

budete mať pekný

Máme radi tieto plody,

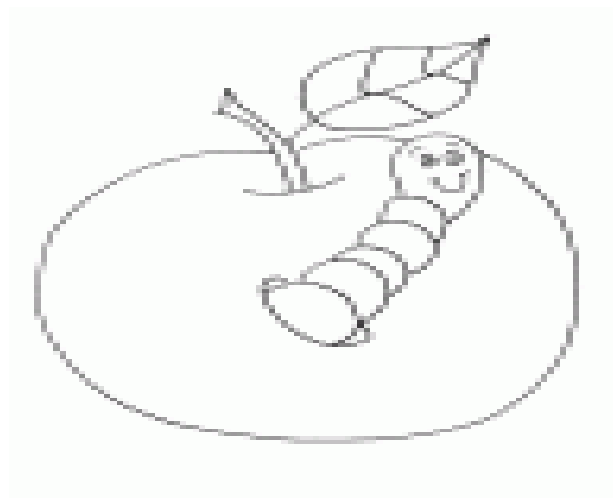
urobíme si z nich

Veľký výber ovocia máme,

jablko však najradšej si

Chýbajúce slová: **sen, hody, sladučko, dáme, spievajú**

Vymaľuj si obrázok

Zaspievajte si pesničku o červenom jablčku.

5. Obrázky a slová

Žiaci rozprávajú svoje najzaujímavejšie zážitky a príbehy. V nasledujúcej úlohe majú k obrázkom priradiť slová:

Každý obrázok pomenuj a na čiaru napíš jeho názov/slovo:

.....

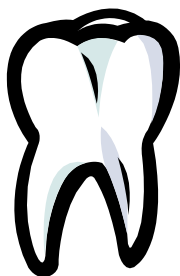
.....

.....

.....

.....

.....

Ku každému slovu vyber také slovo, ktoré sa s ním rýmuje. Napíš ho:

LES -

DOM -

Na každé zo slov utvor jednoduchú vetu, napr. Bolí ma zub. Kvet je oranžový, atď.

6. Rozprávko

Žiaci sa rozprávajú s vyučujúcim o rozprávkach a rozprávkových knihách, ktoré môžu zároveň aj prezerat'. Potom si vypočujú krátke úryvky z piatich najznámejších rozprávok. K uvedeným obrázkom priradia správne pomenovanie tých rozprávok, ktorých úryvky si vypočuli:

K uvedeným obrázkom vyber a napíš pomenovanie z ponuky pod obrázkami:

**/O kozliatkach, O Červenej čiapočke, O perníkovej chalúpke, O veľkej repe,
O pampúšikovi/.**

Postava babky vystupuje v štyroch z uvedených rozprávok – povedz, v ktorých je ako dobrá babka a v ktorej jako zlá baba Jaga.

Koľko bolo kozliatok v rozprávke O kozliatkach?

V koľkých a ktorých rozprávkach vystupuje vlk?

7. Domčeky

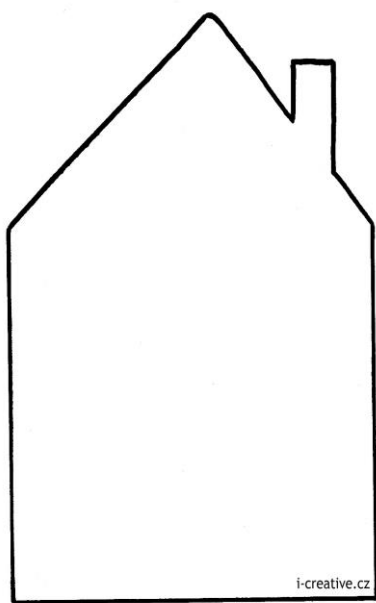
Žiaci majú kartičky s obrázkami. Zoradujú jednotlivé obrázky do skupín podľa spoločných znakov, podľa ich využitia a potreby. Vyučujúci ich pri tom usmerňuje.

Každý z domčekov má skomolený názov. Usporiadaj písmená tak, aby si dostal/a správny názov.

Prečítaj si slová pod domčekmi a ku každému z nich pripoj čiarou slovo, ktoré tam patrí podľa názvu domčeka.

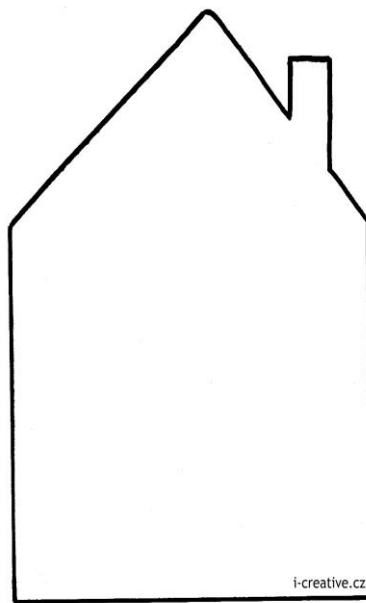
ZIVETÁRA

.....

OBČELENIE

.....

/koza, sukňa, pes, tričko, hus, mačka, krava, pyžamo, sveter, šatka, kačka, ovca, blúzka/

Obrázky domčekov si dokreslí a vymaľuj farbami podľa vlastného výberu.

8. Čo komu chutí

Žiaci s vyučujúcim rozprávajú o jedle. Každý z nich povie, čo komu najviac chutí. Vyučujúci ich usmerňuje a poukazuje na to, čo je zdravé a čo je potrebné v strave obmedzovať. Nasleduje úloha:

Vystrihni slová v rámčekoch. Polož ich tam, kde podľa teba chýbajú a nalep ich. Ak chceš, môžeš dopísať aj iné slová./Pomáhaj si obrázkami/.

Moja mama má rada.....

Môj oco má rád.....

Môj malý brat má rád.....

Moja sestra má rada.....

Ja mám rád/rada.....

Psík má rád.....

Veverička má rada.....

Ak chceme byť zdravý, jedzme a.....

mäso	kávu	syry	zeleninu	oriešky
čokoládu	koláče	kašu	ovocie	kostičku

9. Maľovaný príbeh

Rozprávanie o farbách – čo všetko môže byť farebné, aké farby poznáme, aj ich odtiene. Každý zo žiakov povie, akú farbu má rád.

Pozorne si pozri obrázok a odpovedaj na tieto otázky:

Kto je na obrázku?

Kde sa zvieratká nachádzajú?

Pomenuj všetky farby, ktoré sú na obrázku.

Vyzerajú zvieratká a veci na obrázku aj v skutočnosti v takých farbách?

Ak nie – povedz prečo.

Vymyslí názov obrázku a skús vytvoriť niekoľko viet – príbeh.

Nakoniec si nakreslí a vyfarbí podobný obrázok.

10. Čo patrí k zime

V úvode sa žiaci s vyučujúcou rozprávajú o zime. Každý z nich povie, či má rád toto ročné obdobie a čo v zime najradšej robieva. Prezerajú si pri tom knihy o zime.

Pozri si obrázky – sú očíslované od 1 do 8. Prečítaj si vety pod obrázkami a ku každej vete priradi číslo tak, aby sa veta zhodovala s obrázkom:

1

2

3

4

5

6

7

8

() V lese sú zasnežené stromy.

() V zime sa teplo obliekame.

() Ujo sa lyžuje.

() Strechy domov sú pokryté snehom.

() Vtáčik sedí na konári.

() Snehuliak má modrý šál a farebné gombíky.

() Deti sa sánkujú.

() K zime patria Vianoce.

K uvedeným obrázkom môžeš vytvoriť svoje vlastné vety.

11. Vianoce

V predvianočnej atmosfére rozprávajú žiaci s vyučujúcim o Vianociach pomocou otázok – aké sú to sviatky, čo je ich podstatou. Ako sa na tieto sviatky pripravujeme.

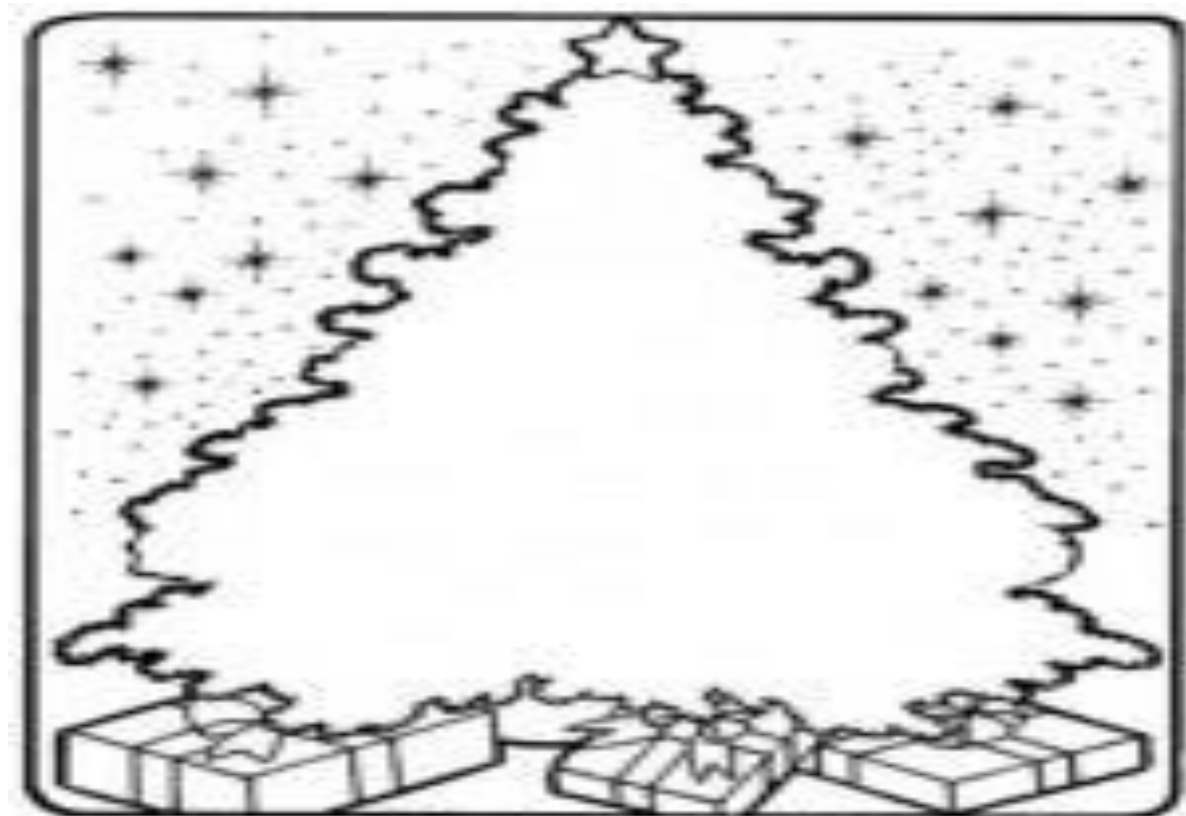
Žiaci sa naučia text pesničky Sviet' nám stromček jagavý:

Sviet' nám stromček jagavý,
už sme všetci zvedaví,
čí je ten darček a čo je v ňom,
cingi, lingi, cingi, lingi, bom.

Sviet' nám vločka veselá,
svet sa odel do biela,
bláznivé vrabce škriepia sa s ním,
čimčarara, čimčarara, čim.

Sviet' nám, stromček bielučký,
chytíme sa za rúčky,
nech naším spevom znie celý dom,
fidli - tidli, fidli – tidli, bom.

Pesničku spievaj tak, že veršičky označené červenou farbou vyjadri pohybom, napr. cingi, lingi.. – bubnuj, čimčarara... – naznač let vtáka, fidli – tidli... – predved' hru na husle. Vyfarbí obrázok vianočného stromčeka.

12. Zimná rozprávka

Žiaci spolu s vyučujúcim prezerajú rozprávkové knihy, v ktorých sa nachádzajú príbehy s tematikou zimy. Po vzájomnej dohode si vyberú jeden príbeh, ktorý sa páči viacerým. Vyučujúci prečíta žiakom príbeh o smutnej jedličke uvedený v prílohe B – žiaci pozorne počúvajú:

Odpovedaj na otázky:

Kedy a kde sa príbeh odohráva?

Ktorá z hračiek sa nenachádza v príbehu?/**robot, lego, džíp, rozkladacie auto, autodráha, a drevený vláčik/**

Prečo bola jedlička smutná?

Vymyslí chlapčekovi z príbehu meno a povedz, aký bol – aké mal vlastnosti: /**dobrý alebo zlý, starostlivý alebo ľahostajný/?**

Dokončí príbeh - Vyber si jednu z nasledujúcich viet: **Po niekoľkých dňoch prišli a videli, že jedlička sa opäť usmieva, lebo jej narástli aj nové korene. Po niekoľkých dňoch prišli a videli, že jedlička zahynula, ihličie mala celé vyschnuté.**

Dokreslí a vymaľuj smutnú a veselú jedličku.

WWW.DJERE.NAPADY.INFO

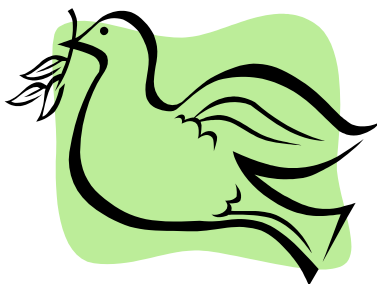
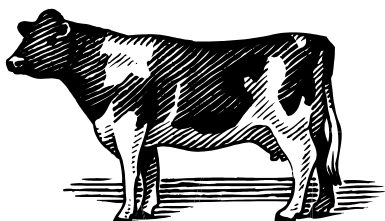
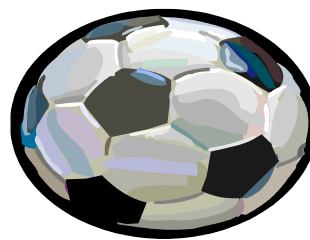
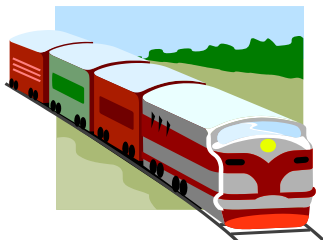

WWW.DJERE.NAPADY.INFO

13. Zvuky okolo nás

Rozprávame sa o zvukoch – kto, čo aké zvuky vydáva. Každý zo žiakov rozpráva o tom, aké zvuky má alebo nemá rád. Žiaci sa rozdelia do dvojíc – jeden z nich napodobní zvuk nejakého zvieraťa alebo predmetu, druhý háda, čo je to.

K uvedeným obrázkom priradiť správny zvuk.

/BIM BAM-BOM, HOP-HOP, TÚ-TÚ-TÚ, KLOP-KLOP, CINK-CINK, ŠI-ŠI-ŠI, BÉÉ, VRKÚ, BÚÚ/.

14. Pestré želania

Žiaci s vyučujúcim rozprávajú o svojich túžbach a želaniach. Ľudia si zvyknú dávať rôzne predsavzatia, napr. na Silvestra do nového roka. No túžby a želania má každý z nás bez ohľadu na to, aké je obdobie alebo sviatok. Každý žiak dostane priestor na to, aby povedal, čo si najviac želá. V nasledujúcej úlohe budú žiaci do nedokončených viet dopisovať nielen svoje želania ale aj želania pre svojich najbližších.

Vyber z ponúkaných možností a dopíš želanie:

Každý človek na svete najviac túži mať

Moja mamka si želá

Môj ocko si želá

Moja sestra si želá

Môj brat si želá

Môj kamarát/kamarátka si želá

Svet si želá

Nakreslí si obrázok – svoje želanie.

lásku
šťastie
zdravie
bohatstvo
pekné šaty
dobré vysvedčenie
mier
knihu
novú hračku
peniaze

15. Srnka a iné lesné zvieratká

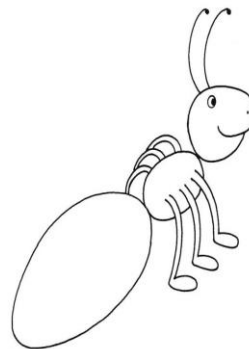
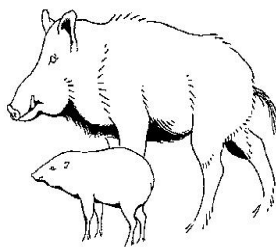
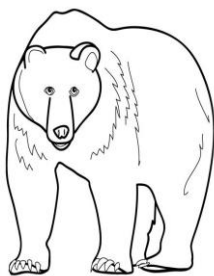
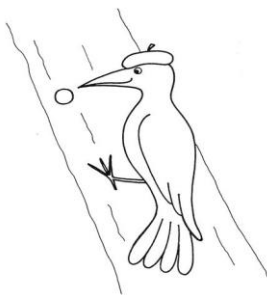
Vyučujúci so žiakmi rozprávajú o lesných zvieratkách, o tom, ako ťažko prežívajú zimu, ako im ľudia môžu pomôcť. Deti rozprávajú svoje zážitky z tejto oblasti. V nasledujúcej úlohe si žiaci prečítajú riekanku o srnke. Z textu majú zistiť, čo srnku trápi.

Prečítaj si básničku a povedz, čo srnku trápi.

Srnka

Potôčik si ešte žblnká,
pije z neho smädná srnka.
Potom, keď už sa osvieži,
lesom ona rýchlo beží.
Beží, ale hladná iste,
prosí deti, vás, či by ste,
nepriniesli trochu sena.
To je prosba každodenná.

Vyhľadaj na obrázkoch srnku, daj ju do červeného rámčeka a vymaľuj ju. Pomenuj ostatné zvieratká na obrázkoch a môžeš ich tiež vymaľovať.

ZÁVER

Literatúra významne obohacuje každého človeka, ktorý si k nej nájde vzťah. Prostredníctvom literatúry získavame množstvo informácií a poznatkov potrebných pre náš každodenný život a pre náš duševný rast. Je potrebné už od malička formovať u detí vzťah k literatúre, ku knihám a časopisom.

Krúžok čitateľskej gramotnosti má napomáhať k tomu, aby si žiaci hravou formou obohacovali svoju slovnú zásobu, dopĺňali a upevňovali si poznatky získané na vyučovacích hodinách. Prostredníctvom počúvania a čítania úryvkov a riekaniiek sa u žiakov formuje ich umelecké cítenie, čo vedie k zlepšeniu ich správania.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

<https://www.google.sk/url?q=http://www.omalovanky-zadarmo.sk>

<http://www.i-creative.cz/2011/10/13/les-lesni-omalovanky/>

www.omalovanky.sk/detske-omalovanky/online-omalovanky

<https://www.google.sk/url?q=http://misie.sk/index>.

www.modrykonik.sk/.../rozpravka-o-smutnej-jedlicke-ovicke-basnicka-2/

www.moje-pravdy.cz/z-jinych...prieby/1445-drevena-miska

PRÍLOHY

Príloha A

Bol raz jeden starček, ktorý bol už veľmi starý, zle videl, dobre nepočul a ani zuby už žiadne nemal. Keď jedol, jedlo mu padalo z úst na zem. Jeho syn a nevesta ho preto nepozývali ku stolu, kde jedávali oni sami. Jedlo mu nosili za kachle, kde sedával stále v kúte kuchyne.

Jedného dňa, keď mu doniesla nevesta na tanieri polievku, starčekovi tanier vypadol z rúk a rozbil sa. Nevesta naňho začala kričať, že im v dome všetko poničí, riad porozbíja, že mu odteraz budú dávať jedlo do drevenej misky. Starček iba smutno sedel, pozrel na svojho syna a ťažko vzdychol, utrel si slzy, ale nepovedal nič.

O niekoľko dní neskôr sedel starčekov syn aj s manželkou v jedálni a rozprávali sa spolu a pozerali, ako sa ich synček hrá a vyrezáva čosi krásne z dreva,... Obaja manželia boli šťastní, akého múdreho majú synčka,...

Zrazu sa ho ocko spýta: "Synček náš a čo to má byť - to čo tvoríš svojimi rúčkami z toho dreva?" A synček pohotovo a múdro odpovedal: "To bude drevená miska, otecko, do tej vám budem dávať jedlo až budete starí ako náš starký."

Syn s nevestou sa pozreli na seba a rozplakali sa,... Až teraz pochopili, ako strašne ťažko zranili starkého a hanbili sa za to. Od tej doby starček už sedával s nimi za stolom a nikomu nevadilo, že povylieva polievku aj po sebe. Až malé dieťa im muselo obom otvoriť oči.

/upravený text/

Príloha B

Krátka rozprávka o smutnej jedličke Evičke

Keď padal krásny biely sneh a vločky ťukali na okienko domčeka, v ktorom býval malý chlapček, vtedy sa to udialo. Bol Štedrý deň - Vianoce. Prišiel Ježiško, ktorý doniesol darčeky a veľkú jedličku. Na nej viseli vianočné gule, salónky, ozdoby a žiarivé svetielka. Na vrchole sa vznášal červený špic alebo to bola hviezdica?

Chlapček rýchlo bežal do obývačky. Veľmi sa tešil z darčiekov, ktoré boli poukladané pod stromčekom. Boli medzi nimi: džíp, lego, robot, rozkladacie auto - transformers, veľká autodráha, dlhá ako svet a všelijaké super darčeky. Tak sa z nich radoval, že až neskôr si všimol aké má jedlička ovisnuté konáre a je voľajaká smutná.

"Jedlička, čo sa ti stalo?" spýtal sa jej.

"Vieš, som smutná z toho, že keď skončia Vianoce vy ma vyhodíte do smetného koša," skleslo odpovedala a rozplakala sa.

Prišlo mu ľúto jedličky Evičky a napadlo mu, že sa spýta rodičov či by si ju mohli nechať aj na budúci rok. A tak aj spravil. Lenže rodičia mu so smutným hlasom povedali zlú správu.

"Veď ona aj tak vyschne a nebude už na nič dobrá, len do koša." Stále sa vyhovárali. Synček sa, ale nevzdal a hútal ako by mohol jedličke pomôcť. Napadla ho skvelá vec, ktorú neskôr povedal rodičom a im sa jeho nápad zapáčil. Po Vianociach zobrali jedličku do lesa. Znovu ju zasadili do zeme a poriadne zaliali.

/upravený text/